

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Juin: 1923 — No. 154

اجتهاد

حياتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

« اون سکزنجی سنه تاسیسیه »

نومرو ۱۵۴ — ۱ حزيران ۱۹۲۳

ملکوت السما

Le Royaume des Cieux

(پارس) رصدخانه سی «آسترونوم» ی موسیو (شارل نوردمان) که تازه کتابش عنوانی بود.

دورمز، حقیقی بغته [Surprise] لر دوریدر .
۱۹۰۷ ده دو قنور (کوستا لوبون) که (انکشاف ماده Evolution de la Matière) و (انکشاف قوا Evolution des Forces) عنوانی کتابلری بری بری متعاقب حقیقیدینی وقت دخی جهان علم، درین بر بغته حسی طویمشدی . بو اثرلری دوغدو قنوری اناده کورمشمدم :
۱۹۰۵ سنه سی واسطنه دوغرو ، Rue Vignon 29 ده زیارتنه کتدیکم وقت بو فرانسزداهیدسی، اختراع کرده سی اولان اجهزه ایله ، لابوراتوارنده بو اثرلری احضار وتولید ایدرکن کورمک طالعنه مظهر اولمشمدم . غرب مدقنلرینک اصول تدقیق وتبعلری بو قادار یاقیندن کورمه دیکجه ، اونلرک ، علم کشورنده کی معظم فتح وظفرلرینه قولای قولای عقل ایردیریه من .

نوت (کوستا لوبون G. Le Bon) که صرف فیزیک عالمنده کی تدقیق وتعمیق اثری اولان بو ایکی کتاب ، فیزیک شناسلرک اساسی عقیده لرندن بری تخریب ایدیوردی: Lavoisier نک Rien ne se perd, rien ne se crée یعنی «هیچ رشی ضایع اولماز» هیچ رشی خلق اولونماز» نصی آرتق ایاقده طورده میوردی Büchner که کنجلاک زمانمزه، بیوک شوق وهیجان ایله قبول ایستدیکمز قوت وماده» بره نسیپلری عادتاً صارصیلمشدی. دو قنور (کوستا لوبون) که کشفیاتی جهانک ایکلیک [Dualité] عقیده سی قالدیریوردی؛ یک روشن کوسته ریوردی که ماده ، توان کله سیله ترجمه ایدیله سی مناسب کوردیکم Energie نک برشکل ثابتدن باشقا رشی دکدر. بناء علیه کائنات یالکنز «توان» دن عبارتدر . وهر ذره عظیم بر

توان خزینه سیدر. بو کشف وانبات ایله «فیزیک» عالمنده وفیزیک عالمنده مهم برقیامت قویمش دیمکدی. (اجتهاد) که ۱۸۳۳ نومرولو نسخهنده چیقان (مابعد الروحیات) مقاله سننده ده یکی بر تفحص واطلاغ افقنک ناصل آچیلمش

اوکره تیر . عینی شعور بالذات کندی اوزه رینه ده قاتلانمایه ، باطنی و معنوی عالمی ده قاورامایه و بو عالمک صیوروتلرینه کوره سیال برشکل آلمایه ده مقتدردر؛ روحک بالذات کندی اوزه رینه قاتلانوب کندی صیوروتی ادراک ایتمه سندن حاصل اولان ملکیه «ذوق» یا خود «بدیجی حدس» [*] دیرلرکه بونک محصولی صنعت در . عالمک موضوعی ناصل خارجی عالم ایسه، صنعتک موضوعی ده باطنی عالم ، یعنی روح در . صنعت بو عالمک، بو روحک معنایلی ، قیمتلری ، صیوروتلری وحریتلری اوکره تیر. بو روحک قوماشی حسلردن، احتیاسلردن ، اراده لرندن ومفکوره لرندن دو قنومش در . روحک اک اوزاق ، اک اسرار انکیز اولان ناحیه سی بودر. فیلسوفلرک «انا» ، درونی و صمیمی انا دیدکلری موجود بودر . بوراده خیالدرمز، فکرلرمز، محاکم لرمز بو کی روحک قشری تشکیل ایدن قسملر دکل ؛ ترددلر، تضادلر ، انفلاقلر، انس یاقلر ، اشتیاقلر . . کی روحک اک درونی واک فوضائی کیفیتلری واردر. بونلر علمله وعقل ملک سیله ، مفهوملرک لسانیه افاده ایدیله مین ، چونکه خارجی عالمک حقیقتلرینه بکنزه مین موجودلردر . بونلرک حقیقتی ، بونلرک صیوروتی ، بونلرک حیات وحریتی کندی نه مخصوص ، سیال وقوانی برلسانله بزه بیلدیرن یالکنز صنعتکاردر. چونکه قلبک لسانی یالکنز صنعت در. وصنعتکار ایشته بو باطنی عالمک عالمی در . .

دارالفنون تربیه مدرسی

اسماعیل حق

[*] Intuition کله سنک مقابلی اولارق «حدس» کله سی رینه «فراست» کله سی متعدد سببلرله ترجیح ایدیورزه (عصرمنک نصوص فلسفیه سی) نده اسباب موجب سی واردر . - اجتهاد -

اجتهاده آبونو اولام اقره

کریک اجتهاد آبونمان کریک کتاب سپارش بدللری بیهمه حال قیمت مقدره لی مکتوب ایله کوندرمه لری خاصه تنی اولونور .

اولدیفنی کو سترمشدم .

Charles Richet شو حیران واستغراق آلود سوزلریله بویکی افق اطلاعی تصویر ایدیوردی : «صولوق، پیدا وناپیدا لمعلر، اطرافزده و بزله لرزان روحانی عالم کوسته ریور، فقط حس ایدیورزکه بو عوالم، قبه سماپی طولودوران دورادور و آکلاشیلماز ییلدیزلر کبی، بزه بلکه ابدیاً اوزاق، اوزاق ونا قابل کشف وادراک قالاجاقلردر !» [*]

شارل نوردمان Ch. Nordmann، (ملکوت والسماء) سی ایله بزنی دیگر بر ساحل حیره چیقاریور، لایتزلزل اعتقاد ایتدیگمز بر چوق علملر صحرک احتضارینه بزنی شاهد قیلیور .

(شارل نوردمان) ییلدیزلرک درجه حرارتلری اولچمهیه مساعدا اولان اصولک کاشفیدر . کتائبک ایکنجی عنوانی مؤلفنک یوکسک تواضعی کوسته یرکه شودر: (Un peu du secret des étoiles) ییلدیزلرک سرندن برنبذه) بو عنوان یالکیز متواضعانه دکل عینی زمانده حق بیانه وعاقلانه درده، چونکه سر جهان دن بز آنجاق برشمه طویمشزدر، کوزلرمن وکولز کورمهیه و آکلامایه نشنه اولارق اوله جکمز شبهه سزدر . (عمر خیام) بوندن طقوز عصر اول شو رباعیسیله بو حسرت و هجرانی نه کوزل آکلامش و آغلامشدر :

آنان که محیط فضل و آداب شدند ،
در جمع کمال ، شمع اصحاب شدند ،
ده زین شب تاریک نبردند برون

کفتند فسانه و در خواب شدند . [**]

(شارل نوردمان) کتائبی زمانزده بیوک بر موفقیته و رغبتله تاجلانا جاقدر . مباحثی ایچنده شومبختلر قوتلی بر جاذبه مالکدر: حیاتک بر ییلدیزدن دیکرینه هجرنی - بزنی کونشه ربط ایدن اسرار انکیز تهله باتیای مقناطیسی

[*] اجتهاد ، نوصرو : ۱۵۳ ، صحیفه : ۳۱۶۰

[**] ترجمه سی: فضل وادابه مظهر و علم وکالاریله دوستلرینه مشعل اولانلر ، یولی بوقارانلق کیجه نکل خارجه چیقارمه مادیلر بعضی افسانهلر سوله دیلر ، صوکره اویقویه طالدیلر . رباعیات خیام و نورکجهیه ترجمه لری - صحیفه ، ۲۳۸ ترجمه

کونشک وبتون انسانیتک احتضار مستقبلی ، ییلدیزلرک انکشاف کیمیوسی و بونلرک حیرت رس عقول درجه حرارتلری - کائناتک زمان و مسافه ایچنده محدود ویا غیر محدود اولماسی مسئله سی؛ (غالبه)یه رغماً، ارضک ثابت ویا متحرک اولماسی مسئله سی .

ارضک دور ایدوب ایتمه دیکی مسئله سی کونک مسئله سی اولارق اورتیه چیقیور مؤلف انسانده درین بر اشتیاق اطلاع او یاندران بویه مشتعل مسئله لری درپیش و تدقیق ایدیور . کتائبک فهرستی شویله در .

قرده . — کائناتده حیات . — کونش و اعجاز انکیز تأثیرلری . — عالم کواکبک معظم ، بنه سی . — ییلدیزلرک حیات و معانی . — کره ارض دور ایدیورمی ؟

کائناتده حیات بحنی، بوتسخه منک فرانسه جه قسمنده تحلیلی بیلیوغرافیائی بر مکتوبه وجوابنه موضوع اولان حیات وقوه حیاتیه مسئله سنه دائردر .

۷ نیسان ۱۹۲۳ تاریخلی Illustration مجموعه سی (ملکوت السماء) حقنده اوزون بر تحلیل علمی بی محتوی در . بونی عیناً نقل ایتمهیه مع التأسف (اجتهاد) ک سمسه سی متحمل دکلد .

بوندن اوتوزسنه اول [۱۳۰۸] ده (قهریات) محتویاتندن و فن و منطق مشعل راه خفایادر بانا ، فکر و وجدانم ملاذ نور نور پیمادر بانا : حل اولوندی سایه فنده عقود کائنات سری تکوین و حیاتک آشکارادر بانا . [*]

ییتلرینی احتوا ایدن غزلی یازدیغ زمانک کنج و مغرور ذهنیتله ، شیمدی ، غریق و مستغرق اولدیغمز جهل و حیرتی مقایسه ایدیورم . کوریورم که علممز آرتدجه جهلمز و مجهوللرمن جوغالور (باقای حسیات) عنوانی بو منظومه نکل بو کون معمر قالان ییتلری شوصوک ایکی ییتدر .

[*] بو منظومه نکل بر بیقده شودر :

مکتب طبعم طبیعت مکتب فیاضیدر
چله مافوق الطبیعیات خولیادر بانا .

جای نظر در، که مافوق الطبیعیاته خولیا نظریله باقل بر عقل، بو کون مابعد الروحیات ایچون بر مابعد قبولنه مهیا بولونیور . چونکه ترازو منک پک ضعیف اولدیقی تحققی ایتشدر . بونکله برابر کمال دقت و احتیاط ایله اولچمهیه و طارتمهیه دوام ایده جکمز .

حوضه فحمیه سیدر. حوضه نك هر كيلو متره مربعه قرق
میلیون طون اصابت ایتکده در. سنوی (۷۵۰۰,۰۰۰)
طون کمور استحصال ایدیه بیله جکسه نظر آمره کیلو متر و مربی
تخنه کی کمور خزینه سی الی سنه احتیاجه کافیدر .
(زونفولاق) ایله (آماصره) اراسنده (سکوداوزی)
طاش کموری یتاقلری ده حائر اهمیتدرلر .
۱۴ — لبنیت ، (اسمر کمور) .

اناطولیده لیتیلر، ایکی منطقه یه آریلور، برنجیسی
قصبه خطی لیتیلری در . یوکسک « قالوری » لی جنس
اعتباریه غایت ایی اوصافده درلر. اک مهم یتاق صوما،
سوکه نازللی جوارنده کائندرلر. مرمره ساحلنده، لاپسکی
جوارنده کی کابیولی شبه جزیره سنده کی استانبول و تکفور
طاغی جوارنده کی لیتیلر دخی قصبه خطی لیتیلری شعباتندن
دره. ایکسجیسی قیزیل ایرمق قوستی لیتیلری اولوب بونلرسن
اعتباریه یاشلی و اصاف اعتباریه قصبه خطی لیتیلرینک
دوندده درلر .

۱۵ — پترول .

میشاق ملی حدودی داخلنده اک زنکین پترول
منابعی الجزیره پتروللریدر. جهان پترول سیاستی کندیسنه
جلب ایدن بومنابع موصل ، بغداد و بصره ولایتلری
احتوا ایدن ۴۰۰ کیلو متره وسعتنده ارض ثالث طبقاتی
داخلنده تراکم ایتش اولوب بر چوق نقاطده ، آز
درینلکاردن فیشقیر مقدده در عراف پتروللرینک جنس اعتباریه
باکو پتروللرینه توافق ایتجه سی وکیلتی مقدارده بولنسی
حسیله دیانک اک زنکین منابعی صره سنده ذکره شایاندر .
منابع بالخاصه (آبیاق) ، (باباغورغور) ، (الغیاره) ،
(ژیل) (نمرود) ، (کشیفری) ، (توزخاومانلو) ،
(هیت) ، (رمادی) ، (ناناآنا) ، (منده لی) جوارنده
کائندرلر . اک مشهورلری (الغیاره) ، (ژیل) ،
(نوز حورماتلی) ، (هیت) ، (منده لی) منابعی اولوب
بونلرک (منده لی) یتاغک اک زنکین و برکتلیسی اولدینی
ملحوظدر. حرب عمومیدن اول بر چرق منابع، حکومت
معرفتیله حاله اولنه رقی وسائط ابتدائیه ایله ایشلندیریلکده،
آچیلان قویولردن خام پترول استحصال ایدیلکده ایدی .

کوکلک مقصودی قبرما قدر اسارت قیدی
میل تعمیم حقایق میل بالادر بانا .

عدل، حق، حریت افکار ، ترفیه بشر
بندن، اولسه مده، جدا اولماز مزایادر بانا .
حقلی اولاراق دینیه بیلیر که کائناتک اسرارینی ادراک
بزم مدرکه مزک نه کاریدر، نه ده مبرم وظیفه سی . بتون
انسانیتک دوداقلری حق، حریت، محبت، مرحمت صوسنر.
لغیله قاوورولورکن اصل فتح مبین ، ملکوت السماک
سرائر و حقایقنه انفاذ نظر ایتک دکل بلیکه بوتشنه
ودلخته انسانلق ایچون بر نبذه آب و تاب حضور فتح
ایتکدر .

۱۰ مایس ۱۹۲۳ اجتهاد نهوی عبدالله جودت

آناطولینک ثروت معدنیه سی

کچن نسخه دن مابعد و ختام

۹ — آتیموان :

موجود آتیموان معدنلرینک اک مهمی باندیرمه -
بالیکسر خطی اوزرنده (تیمور قو) آتیموان جوهری
یتاقلریدر .

۱۰ — زیپاره یتاقلری :

زیپاره جوهرلری بالخاصه از میر ولایتی داخلنده
متکافدر . جنس اعتباریه جوهرلری یونان زیپاره -
لرینک دوندده بولنقله برابر جهان بازارینک بوجوهره
فضله احتیاجی طولا یسیله استقبال آناطولی زیپاره
یتاقلرینه مهم انکشاف وعد ایتکده در .

۱۱ — کوکورت :

اک مهم کوکورت معدنی، (دینار) ایله (اسپارطه)
آراسنده (کچی بوری) معدنیدر . چناق قلعه نك
(قومارلر) کوکورت معدنی ده اولدقجه مهمدر .

۱۲ — کهرچله :

اک زیاده (قیصری) (قونی) (ارکلی) جوارنده
بولنقله در .

۱۳ — طاش کموری :

آناطولینک اک مهم طاش کموری خزینه سی زونفولاق